

Per Josep Antoni Fluixà

Caràcters, núm. 53, 10/2010

En la passada edició dels Premis de la Crítica del País Valencià, celebrada a Castelló el 4 de juny de 2010, Joan Pla va rebre l'homenatge dels seus companys. Era la primera vegada que un escriptor valencià conegut principalment com a autor d'obres de literatura infantil i juvenil rebia aquest reconeixement anual per part de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana del País Valencià. El fet era digne de destacar i així ho vaig fer en el parlament que vaig tenir l'oportunitat d'exposar en l'acte de lliurament dels premis. Com a lector i seguidor de la producció literària valenciana en tots els gèneres, he constatat que la validesa d'un escriptor no depèn del gènere que conrea, ni del lector a qui adreça les obres que fa, sinó de la qualitat intrínseca dels seus escrits i, no obstant això, als escriptors que escriuen per a infants i joves els és més difícil rebre la consideració i l'admiració del món cultural i de la crítica, molt més que els qui escriuen poesia, novel·la o assaig per a adults.

El cas, però, és que -per fi- un autor com Joan Pla era homenatjat pel conjunt de tota la seua trajectòria llarga i prolífica com a escriptor, bàsicament d'obres de narrativa juvenil, i això ja era en sí mateix un motiu d'alegria. Per sort, donada la qualitat d'alguns dels millors escriptors valencians de literatura infantil i juvenil que tenim actualment en actiu, no n'era l'únic que es mereixia la distinció, però d'alguna manera per algú s'havia de començar i aquest és el fet positiu. Per altra banda, el nom de Joan Pla era -i és- indiscutible. No debades fou un dels nostres autors pioners en el conreu del gènere i, probablement, qui inaugurà entre els valencians la novel·la juvenil contemporània amb *Mor una vida, es trenca un amor*. Però, sobretot, de Joan Pla s'ha de destacar que, amb els anys, s'ha mostrat ben actiu i que ha estat capaç d'escriure un conjunt bastant voluminós de narracions d'una coherència i estil inconfusible, mereixedores del reconeixement rebut, perquè amb Joan Pla l'aventura ha estat contínua i, per sort, ho continua sent encara. Bona prova d'aquesta vitalitat són les quatre novel·les que Joan Pla ha

Joan Pla

publicat en el darrer any: El crim del Mas Maleït i La maledicció del Graal càtar, Premi Enric Valor de Narrativa Juvenil, ambdues en Edicions del Bullent, El secret del collar de diamants en Tabarca i La violinista de París en Edicions Bromera. Les quatre presenten característiques fàcilment destacades en tota l'obra de Pla, però, alhora, mostren un ofici i un domini narratiu que s'ha consolidat amb el pas dels anys i que atrapa el lector en la intriga que teixeix una trama en què transcorre la vida dels personatges de totes aquestes últimes obres publicades. En la primera, El crim del Mas Maleït, hi assistim a la investigació i aclariment de l'assassinat misteriós de les dues filles del masover del Mas del Baró situat als peus del Montcabrer. El protagonista, Miquel, és un estudiant de Belles Arts que observa l'estranya aparició d'un rostre de dona amb gest d'espant que apareix reflectit entre els ametlers que ha pintat en el llenç i que representa el paisatge que envolta el mas abandonat. I la mateixa combinació d'intriga, acció desencadenada i relació amb algun fet històric trobem també en La maledicció del Graal càtar i El secret del collar de diamants. Totes dues tenen, a més, en comú l'existència d'un colgant valuós com a element clau de l'argument. En el primer cas, és l'aparició d'una medalla, que du encastada una maragda excepcional, el fet que provoca l'aventura en què es veu immersa la protagonista i que ens informa de l'existència d'uns descendents valencians dels càtars portadors de dues relíquies: un canelobre i el medalló que té el malefici. En la segona novel·la, per contra, el misteri el provoca la desaparició del collar i la investigació recrea una història ocorreguda després de la Guerra Civil que causa l'enemistat de les dues famílies a què pertanyen els dos joves protagonistes, Bernat i Maria. Perquè l'amor és també un altre dels temes clau de Joan Pla, com podem comprovar en La violinista de París, una història més actual que reflecteix la situació de crisi econòmica i de descontent social que viuen els joves, ja que transcorre bàsicament a París i descriu l'enfrontament dels grups antisistema amb la societat establerta. Els joves, per tant, són els protagonistes i viuen, en cadascuna de les novel·les, una aventura iniciàtica que, amb l'ajuda de l'amor, els transforma definitivament en

adults. I per això, a més de per estar ben escrites, són obres que mereixen ser conegudes.